

Brusel 12. ledna 2017
(OR. en)

5191/17

DATAPROTECT 3
JAI 18
RELEX 19
DIGIT 3
FREMP 2

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	12. ledna 2017
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2017) 7 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Výměna a ochrana osobních údajů v globalizovaném světě

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2017) 7 final.

Příloha: COM(2017) 7 final

V Bruselu dne 10.1.2017
COM(2017) 7 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Výměna a ochrana osobních údajů v globalizovaném světě

1. ÚVOD

Ochrana osobních údajů je součástí společné evropské ústavní struktury a je zakotvena v článku 8 Listiny základních práv EU. Ochrana osobních údajů představuje klíčový prvek práva EU po dobu více než dvaceti let, od směrnice o ochraně osobních údajů z roku 1995¹ (dále jen „směrnice z roku 1995“) po přijetí obecného nařízení o ochraně osobních údajů² a policejní směrnice³ v roce 2016.

Jak předseda Komise Juncker zdůraznil ve svém projevu o stavu Evropské unie dne 14. září 2016, „*být Evropanem přináší právo mít své osobní údaje chráněny silnými evropskými zákony. [...] Protože v Evropě nám na soukromí záleží. Je to otázka lidské důstojnosti.*“

Požadavek na ochranu osobních údajů se však neomezuje na Evropu. Spotřebitelé po celém světě v rostoucí míře střeží své soukromí a cení si je. Společnosti zase uznávají, že silná ochrana soukromí jim poskytuje konkurenční výhodu, jelikož se zvyšuje důvěra v jejich služby. Mnoho společností, zejména společností s globálním dosahem, přizpůsobuje své zásady ochrany soukromí obecnému nařízení o ochraně osobních údajů, a to jednak z toho důvodu, že chtějí podnikat v EU, ale rovněž i kvůli tomu, že je považují za vzor, jímž se chtějí řídit.

Stejně tak přijímá i řada zemí a regionálních organizací mimo EU (jak v bezprostředním sousedství, tak i v Asii, Latinské Americe a Africe) nové právní předpisy v oblasti ochrany údajů nebo upravuje stávající předpisy s cílem využít příležitosti, které nabízí globální digitální ekonomika, a reagovat na rostoucí požadavek po větší bezpečnosti údajů a ochraně soukromí. Ačkoliv mezi jednotlivými zeměmi existují rozdíly, pokud jde o jejich přístup a úroveň legislativního vývoje, existují náznaky konvergence směrem k vyšší úrovni dodržování důležitých zásad ochrany údajů, zejména v některých regionech světa⁴. Větší kompatibilita mezi různými systémy ochrany údajů usnadní mezinárodní toky osobních údajů, a to i pro komerční účely, nebo spolupráci mezi orgány veřejné moci (např. prosazování práva). EU by měla tuto příležitost využít na podporu svých hodnot v oblasti ochrany údajů a na usnadnění toků údajů podněcováním sbližování právních systémů. Jak bylo oznámeno v pracovním programu Komise⁵, toto sdělení tudíž stanoví strategický rámec Komise pro

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, Úř. věst. L 281, 23.11.1995.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1–88. Nařízení vstoupilo v platnost dne 24. května 2016 a použije se ode dne 25. května 2018.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV, Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 89–131. Směrnice vstoupila v platnost dne 5. května 2016. Členské státy EU ji musí provést ve vnitrostátním právu do dne 6. května 2018.

⁴ Viz dokument „*Data protection regulations and international data flows: Implications for trade and development*“, Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD) (2016): http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/dtlstict2016d1_en.pdf

⁵ Pracovní program Komise na rok 2017 – Pro Evropu, která chrání, posiluje a brání, COM(2016) 710 final, 25.10.2016, s. 12 a příloha 1.

„rozhodnutí o odpovídající ochraně“, jakož i jiné nástroje pro předávání údajů a mezinárodní nástroje ochrany údajů.

2. BALÍČEK OPATŘENÍ EU PRO REFORMU OCHRANY ÚDAJŮ – MODERNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC, KTERÝ PODPORUJE MEZINÁRODNÍ TOKY ÚDAJŮ S VYSOKOU ÚROVNÍ OCHRANY

Reforma právních předpisů EU v oblasti ochrany údajů, která byla schválena v dubnu 2016, zavádí systém, jenž zajišťuje vysokou úroveň ochrany a současně je otevřený příležitostí, které nabízí globální informační společnost. Reforma posiluje důvěru spotřebitelů v digitální ekonomiku tím, že fyzickým osobám dává větší kontrolu nad jejich osobními údaji. Harmonizací a zjednodušením právního prostředí usnadňuje a zjednodušuje domácím i zahraničním společnostem podnikání v EU, včetně prostřednictvím mezinárodních výměn údajů. EU v současnosti spojuje otevřenost vůči mezinárodním tokům údajů s nejvyšší úrovní ochrany fyzických osob. EU má potenciál stát se centrem datových služeb, které vyžadují jak volné toky, tak i důvěru.

2.1 Komplexní, jednotný a zjednodušený rámec EU pro ochranu údajů

Reforma EU stanoví komplexní rámec, jímž se řídí zpracovávání osobních údajů v soukromém i veřejném sektoru a v komerčním sektoru i v oblasti prosazování práva (obecné nařízení o ochraně osobních údajů resp. policejní směrnice).

Podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů bude od května 2018 existovat jediný celoevropský soubor pravidel na rozdíl od 28 vnitrostátních právních úprav v současnosti. Nově vytvořený mechanismus jediného kontaktního místa zajistí, že za dozor nad přeshraničními operacemi zpracování údajů, které provádí společnost v EU, bude odpovídat pouze jeden úřad pro ochranu údajů. Bude zaručen jednotný výklad nových pravidel. Zejména v přeshraničních věcech, jimiž se zabývá několik vnitrostátních úřadů pro ochranu údajů, bude přijato jediné rozhodnutí, aby bylo zajištěno, že společné problémy mají společná řešení. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů mimoto vytváří rovné podmínky mezi společnostmi v EU a zahraničními společnostmi, jelikož společnosti se sídlem mimo EU budou muset uplatňovat stejná pravidla jako evropské společnosti, pokud nabízejí zboží a služby nebo sledují chování fyzických osob v EU. Komerční provozovatelé v EU i zahraniční komerční provozovatelé budou mít prospěch z vyšší úrovně důvěry spotřebitelů.

Policejní směrnice stanoví společná pravidla pro zpracovávání osobních údajů fyzických osob, které jsou účastníky trestního řízení, ať už jako podezřelí, oběti nebo svědci, přičemž současně přihlíží ke zvláštní povaze policejní oblasti a oblasti trestního soudnictví. Harmonizace pravidel pro ochranu údajů v oblasti prosazování práva, včetně pravidel vztahujících se na mezinárodní předávání údajů, usnadní přeshraniční spolupráci mezi policejními a justičními orgány, a to v rámci EU i s mezinárodními partnery, a vytvoří tak podmínky pro účinnější boj proti trestné činnosti. To představuje významné přispění k Evropskému programu pro bezpečnost⁶.

⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému výboru a Výboru regionů, Evropský program pro bezpečnost, COM(2015) 185 final, 28.4.2015.

2.2 Nový a diverzifikovaný soubor nástrojů pro mezinárodní předávání údajů

Právní předpisy EU v oblasti ochrany údajů od svého vzniku poskytují řadu mechanismů umožňujících mezinárodní předávání údajů. Prvořadým cílem těchto pravidel je zajistit, aby při předávání osobních údajů Evropanů do zahraničí byla současně zajištěna i ochrana těchto údajů. V průběhu let stanovila tato pravidla standard pro mezinárodní toky údajů v mnoha jurisdikcích. Ačkoliv struktura je v zásadě stejná jako podle směrnice z roku 1995, reforma pravidel týkajících se mezinárodního předávání údajů objasňuje a zjednodušuje jejich používání a zavádí nové nástroje pro předávání údajů.

Podle práva EU se jeden ze způsobů předávání osobních údajů do zahraničí uskutečňuje na základě „rozhodnutí o odpovídající ochraně“, jež vydá Komise a v němž se stanoví, že třetí země zajišťuje úroveň ochrany údajů, která je „v zásadě rovnocenná“⁷ úrovni ochrany v EU. Toto rozhodnutí má umožnit volný tok osobních údajů do dané třetí země, aniž by vývozce údajů musel poskytnout další záruky či získat povolení. Pro země nebo mezinárodní organizace, které projeví zájem, je k dispozici přesný a podrobný soupis prvků, jež musí Komise vzít v úvahu při posuzování odpovídající úrovně ochrany v případě zahraničního systému⁸. Komise může nyní přijímat rozhodnutí o odpovídající ochraně i pro oblast prosazování práva⁹. V návaznosti na zkušenosti se směrnicí z roku 1995 reforma výslovně umožňuje určit odpovídající úroveň ochrany s ohledem na konkrétní území třetí země nebo konkrétní sektor či průmyslové odvětví ve třetí zemi (tzv. „částečná“ odpovídající ochrana¹⁰).

Není-li rozhodnutí o odpovídající ochraně vydáno, může se mezinárodní předávání údajů uskutečnit na základě řady alternativních nástrojů pro předávání, které poskytují vhodné záruky ochrany údajů¹¹. Reforma formalizuje a rozšiřuje možnosti využití stávajících nástrojů, jako jsou standardní smluvní ustanovení¹² a závazná podniková pravidla¹³.

⁷ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 6. října 2015 ve věci Maximilian Schrems v. komisař pro ochranu údajů, C-362/14, body 73, 74 a 96. Viz rovněž 104. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů a 67. bod odůvodnění policejní směrnice, které odkazují na úroveň v zásadě rovnocenné ochrany.

⁸ Viz článek 45 obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Jak je uvedeno v čl. 45 odst. 2, při posuzování musí vzít Komise v úvahu mimo jiné fungování právního státu, dodržování lidských práv a základních svobod a příslušné právní předpisy, včetně v oblasti ochrany údajů, veřejné bezpečnosti, obrany, národní bezpečnosti a trestního práva a přístupu orgánů veřejné moci k osobním údajům. To se musí opírat o účinná a vymahatelná práva, včetně správní a soudní ochrany fyzických osob, a účinné fungování nezávislého dozorového úřadu, který zajišťuje a vymáhá dodržování pravidel pro ochranu údajů. Zohledňuje se i dodržování právně závazných úmluv, zejména Úmluvy Rady Evropy č. 108, a účast v mnohostranných nebo regionálních systémech zabývajících se ochranou údajů.

⁹ Pokud jde o konkrétní prvky při posuzování odpovídající úrovně ochrany, viz čl. 36 odst. 2 policejní směrnice.

¹⁰ Viz čl. 45 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů a čl. 36 odst. 1 policejní směrnice.

¹¹ Viz např. sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o předávání osobních údajů z EU do Spojených států amerických podle směrnice 95/46/ES po rozsudku Soudního dvora ve věci C-362/14 (Schrems), COM(2015) 566 final, 6.11.2015.

¹² Standardní smluvní ustanovení ukládají vývozci v EU a dovozci ve třetí zemi příslušné povinnosti týkající se ochrany údajů.

¹³ Závazná podniková pravidla přijatá nadnárodní skupinou společností za účelem předávání údajů v rámci stejné skupiny společností subjektům usazeným v zemích, které nezajišťují odpovídající úroveň ochrany. Ačkoli se závazná podniková pravidla používají již podle směrnice z roku 1995, obecné nařízení o ochraně osobních údajů kodifikuje a formalizuje jejich úlohu jakožto nástroje pro předávání údajů.

Standardní smluvní ustanovení mohou být nyní zahrnuta například ve smlouvě uzavřené mezi zpracovateli se sídlem v EU a zpracovateli ve třetí zemi (tzv. vzorové doložky „mezi zpracovateli“)¹⁴. Co se týká závazných podnikových pravidel, která byla až dosud omezena na ujednání mezi subjekty v téže skupině společností, nyní je může použít uskupení podniků vykonávajících společnou hospodářskou činnost, jež však nemusí být součástí stejné skupiny společností¹⁵. Reforma snižuje rovněž byrokracii, jelikož zrušuje obecné požadavky na předchozí oznámení a povolení předání údajů do třetí země na základě standardních smluvních ustanovení nebo závazných podnikových pravidel ze strany úřadů pro ochranu údajů¹⁶. To představuje důležité zjednodušení systému EU pro mezinárodní předávání údajů, jelikož existence takovýchto požadavků, jež se v současnosti mezi jednotlivými členskými státy liší, je často vnímána jako významná překážka toků údajů, zejména u menších podniků¹⁷.

Reforma mimoto zavádí nové nástroje pro mezinárodní předávání údajů¹⁸. Správci a zpracovatelé údajů budou moci za účelem poskytnutí „vhodných záruk“ používat za určitých podmínek¹⁹ schválené kodexy chování nebo mechanismy pro vydávání osvědčení (např. pečete a známky dokládající ochranu údajů). To by mělo umožnit rozvoj řešení, která jsou více přizpůsobena mezinárodnímu předávání údajů a která zohledňují například zvláštní charakteristiky a potřeby daného sektoru nebo průmyslového odvětví či konkrétních toků údajů. Umožňuje to rovněž poskytnout vhodné záruky při předávání údajů mezi orgány veřejné moci nebo veřejnými subjekty na základě mezinárodních dohod nebo správních ujednání²⁰. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů objasňuje rovněž používání tzv. „výjimek“²¹ (např. souhlas, splnění smlouvy nebo důležité důvody veřejného zájmu), na nichž mohou subjekty v určitých situacích založit předání údajů v případě absence rozhodnutí o odpovídající ochraně a bez ohledu na použití jednoho z výše uvedených nástrojů. Nařízení obsahuje zejména novou (ačkoli omezenou) výjimku týkající se předávání údajů, k němuž může dojít při sledování oprávněných zájmů²² společnosti.

Reforma Komisi rovněž zmocňuje k rozvíjení mechanismů pro mezinárodní spolupráci, aby se usnadnilo prosazování pravidel pro ochranu údajů, včetně prostřednictvím ujednání o vzájemné pomoci²³. To uznává možné přispění užších forem spolupráce mezi dozorovými úřady na mezinárodní úrovni k zajištění účinnější ochrany práv jednotlivců i větší právní jistoty pro podniky.

¹⁴ Viz čl. 46 odst. 2 písm. c) a d) a 168. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

¹⁵ Viz čl. 46 odst. 2 písm. b), článek 47 a 110. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

¹⁶ Viz čl. 46 odst. 2 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

¹⁷ Požadavky na registraci vytvářejí pro mnoho podniků, zejména malých a středních, překážku obchodu, jak bylo vyzdviženo např. ve zprávě UNCTAD, s. 34.

¹⁸ Viz čl. 46 odst. 2 písm. e) a f) obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

¹⁹ Správci údajů ze třetích zemí budou moci dodržovat kodex chování EU nebo používat mechanismus EU pro vydávání osvědčení přijetím závazných a vymahatelných závazků (prostřednictvím smluvních nebo jiných právně závazných nástrojů) za účelem uplatňování záruk ochrany údajů obsažených v těchto nástrojích. Viz čl. 42 odst. 2 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

²⁰ Viz čl. 46 odst. 2 písm. a) a čl. 43 odst. 3 písm. b) obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

²¹ Viz článek 49 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

²² Viz čl. 49 odst. 1 druhý pododstavec.

²³ Viz článek 50 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

3. MEZINÁRODNÍ PŘEDÁVÁNÍ ÚDAJŮ V KOMERČNÍM SEKTORU: USNADNĚNÍ OBCHODU OCHRANOU SOUKROMÍ

Respektování soukromí je podmínkou pro stálé, bezpečné a konkurenceschopné globální obchodní toky. Soukromí není komoditou, s níž se obchoduje²⁴. Internet a digitalizace výrobků a služeb světovou ekonomiku přeměnily a přeshraniční předávání údajů (včetně osobních údajů) je součástí každodenních činností evropských společností všech velikostí a ve všech odvětvích. Jelikož se obchodní výměny v rostoucí míře spoléhají na toky osobních údajů, stalo se soukromí a bezpečnost těchto údajů hlavním faktorem důvěry spotřebitelů. Dvě třetiny Evropanů například uvádějí, že jsou znepokojeni kvůli tomu, že nemají žádnou kontrolu nad informacemi, které poskytují na internetu, zatímco polovina respondentů se obává, že se stane obětí podvodu²⁵. Evropské společnosti působící v některých třetích zemích současně stále více čelí protekcionistickým omezením, která nemohou být odůvodněna oprávněnými aspekty ochrany soukromí.

V digitální éře musí tudíž jít prosazování vysokých standardů ochrany údajů a usnadnění mezinárodního obchodu nutně ruku v ruce. Zatímco při ochraně osobních údajů není možné v rámci obchodních dohod ustoupit²⁶, režim EU pro mezinárodní předávání údajů poskytuje (jak bylo uvedeno výše) široký a rozmanitý soubor nástrojů, které umožňují toky údajů v různých situacích, přičemž je současně zajištěna vysoká úroveň ochrany.

3.1 Rozhodnutí o odpovídající ochraně

Závěr ohledně odpovídající ochrany umožňuje volný pohyb osobních údajů z EU, aniž by vývozce údajů z EU musel poskytnout dodatečné záruky nebo aniž by musel splnit další podmínky. Konstatováním, že daný právní řád zajišťuje odpovídající úroveň ochrany, rozhodnutí uznává, že se systém dotyčné země blíží systému členských států EU. Předání údajů do dotyčné země bude tudíž přirovnáno předávání údajů uvnitř EU, což umožní zvýhodněný přístup na jednotný trh EU a současně otevře obchodní kanály pro hospodářské subjekty v EU. Jak bylo objasněno výše, toto uznání nutně vyžaduje úroveň ochrany, která je srovnatelná (nebo „v zásadě rovnocenná“)²⁷ s úrovní ochrany zajišťované v Unii. To zahrnuje komplexní posouzení systému dané třetí země, včetně jejích pravidel pro přístup orgánů veřejné moci k osobním údajům za účelem prosazování práva, národní bezpečnosti a jiných veřejných zájmů.

Jak Soudní dvůr potvrdil v roce 2015 v rozsudku ve věci Schrems, standard odpovídající ochrany nevyžaduje opakování pravidel EU slovo od slova²⁸. Kritériem je spíše to, zda dotčený zahraniční systém jako celek zajišťuje prostřednictvím podstaty práva na soukromí a jeho účinného uplatňování, vymahatelnosti a dozoru požadovanou vysokou úroveň ochrany.

²⁴ Viz např. sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů s názvem „Obchod pro všechny – Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice“, COM(2015) 497 final, 14.10.2015. s. 7.

²⁵ Zvláštní Eurobarometr 431 – Ochrana údajů, červen 2015.

²⁶ Politické směry předsedy Komise Junckera: *Nový začátek pro Evropu: Moje agenda pro zaměstnanost, růst, spravedlnost a demokratickou změnu.*

²⁷ Viz pozn. pod čarou č. 7.

²⁸ Viz bod 74 rozsudku ve věci Schrems.

Jak prokazují rozhodnutí o odpovídající ochraně, která byla doposud přijata, Komise může jako systémy zajišťující odpovídající ochranu uznat rozmanitou škálu systémů ochrany soukromí, jež představují různé právní tradice. Tato rozhodnutí se týkají zemí, jež jsou úzce propojeny s Evropskou unií a jejími členskými státy (Švýcarsko, Andorra, Faerské ostrovy, Guernsey, Jersey, Ostrov Man), důležitých obchodních partnerů (Argentina, Kanada, Izrael, USA) a zemí, jež ve svém regionu hrají při rozvoji právních předpisů v oblasti ochrany údajů průkopnickou úlohu (Nový Zéland, Uruguay).

Rozhodnutí týkající se Kanady a USA představují „částečné“ závěry ohledně odpovídající ochrany. Rozhodnutí týkající se Kanady se vztahuje pouze na soukromé subjekty spadající do oblasti působnosti kanadského zákona o ochraně osobních informací a elektronických dokumentech. Nedávno přijaté rozhodnutí o štítu EU–USA na ochranu soukromí²⁹ představuje zvláštní případ v tom, že se vzhledem k neexistenci obecných právních předpisů v oblasti ochrany údajů v USA³⁰ spoléhá na závazky zúčastněných společností týkající se uplatňování vysokých standardů ochrany údajů stanovených tímto ujednáním, jež jsou vymahatelné podle práva USA. Štít na ochranu soukromí je mimoto založen na zvláštních prohlášeních a ujištěních, která vláda USA vydala s ohledem na přístup pro účely národní bezpečnosti³¹, z nichž závěr ohledně odpovídající ochrany vychází. Dodržování těchto závazků bude Komise podrobně sledovat a bude součástí každoročního přezkumu fungování rámce.

V minulých letech přijímalo stále více zemí z celého světa nové právní předpisy v oblasti ochrany údajů a soukromí, nebo tak činí v současnosti. V roce 2015 činil počet zemí, které schválily právní předpisy v oblasti ochrany soukromí, 109, což představuje významný nárůst oproti 76 v polovině roku 2011³². Přibližně 35 zemí v současnosti vypracovává právní předpisy v oblasti ochrany údajů³³. Tyto nové nebo aktualizované právní předpisy bývají založeny na základním souboru společných zásad, včetně mimo jiné uznávání ochrany údajů jako základního práva, přijetí obecných právních předpisů v této oblasti, existence vymahatelného práva jednotlivce na ochranu soukromí a vytvoření nezávislého dozorového úřadu. To nabízí nové příležitosti (zejména prostřednictvím závěrů ohledně odpovídající ochrany) k dalšímu usnadnění toků údajů, přičemž je současně zaručeno zachování vysoké úrovně ochrany osobních údajů.

²⁹ Prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1260 ze dne 12. července 2016.

³⁰ Komise USA vybízí, aby usilovaly o dosažení komplexního systému ochrany soukromí a údajů, jenž umožní sblížení obou systémů v dlouhodobějším horizontu. Viz sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě, Transatlantické toky údajů: Obnovení důvěry díky silným ochranným opatřením, COM(2016) 117 final, 29.2.2016.

³¹ To zahrnuje zejména uplatňování prezidentské směrnice (*Presidential Policy Directive*) 28 (PPD-28), která ukládá řadu omezení a ochranných opatření týkajících se činností v oblasti „signálového zpravodajství“ a jmenování zvláštního veřejného ochránce práv pro vyřizování stížností fyzických osob z EU v tomto ohledu.

³² G. Greenleaf, „*Global data privacy laws 2015: 109 countries, with European laws now in a minority*“, (2015) 133 *Privacy Laws & Business International Report*, 14–17.

³³ Studie UNCTAD, s. 8 a 42 (pozn. pod čarou č. 4).

Podle práva EU vyžaduje závěr ohledně odpovídající ochrany existenci pravidel pro ochranu údajů, která jsou srovnatelná s pravidly v EU³⁴. To se týká hmotněprávní ochrany vztahující se na osobní údaje i příslušného dozoru a nápravných mechanismů, které jsou dostupné ve třetí zemi.

Na základě rámce pro závěry ohledně odpovídající ochrany se Komise domnívá, že při posuzování toho, se kterými zeměmi by se měl vést dialog o odpovídající ochraně, je nutno zohlednit tato kritéria³⁵:

- i) rozsah obchodních vztahů (skutečných nebo potenciálních) EU s danou třetí zemí, včetně existence dohody o volném obchodu nebo probíhajících jednání;
- ii) rozsah toků osobních údajů z EU s přihlédnutím ke geografickým a/nebo kulturním vazbám;
- iii) průkopnická úloha, kterou třetí země hraje v oblasti ochrany soukromí a údajů a jež může sloužit jako vzor pro ostatní země v daném regionu³⁶, a
- iv) celkové politické vztahy s dotyčnou třetí zemí, zejména co se týká prosazování společných hodnot a sdílených cílů na mezinárodní úrovni.

Na základě těchto aspektů bude Komise aktivně spolupracovat s klíčovými obchodními partnery ve východní a jihovýchodní Asii, počínaje Japonskem a Koreou v roce 2017³⁷, a v závislosti na pokroku při modernizaci právních předpisů v oblasti ochrany údajů i s Indií, avšak rovněž se zeměmi v Latinské Americe, zejména Mercosurem, a zeměmi evropského sousedství, které projeví zájem o získání rozhodnutí „o odpovídající ochraně“. Komise mimoto vítá projevy zájmu ostatních třetích zemí, které jsou ochotny podílet se na těchto záležitostech. Diskuse o možném závěru ohledně odpovídající ochrany představuje obousměrný dialog, který zahrnuje poskytnutí případných potřebných objasnění pravidel EU pro ochranu údajů a přezkoumání možností zvýšení konvergence právních předpisů a postupů třetích zemí.

V určitých případech může být místo přijetí přístupu zahrnujícího celou zemi vhodnější využít jiné možnosti, například částečnou nebo odvětvovou odpovídající ochranu (např. pro odvětví finančních služeb nebo informačních technologií), která se může týkat zeměpisných oblastí či průmyslových odvětví, jež jsou důležitou součástí hospodářství určité třetí země. To je nutno posoudit na základě prvků, jako je například povaha a stav rozvoje režimu ochrany soukromí

³⁴ Komise při posuzování odpovídající ochrany přihlíží v tomto ohledu rovněž k povinnostem třetí země, které vyplývají z právně závazných úmluv, zejména přistoupení k Úmluvě č. 108 a jejímu dodatkovému protokolu. Viz čl. 45 odst. 2 písm. c) a 105. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

³⁵ V případě zemí, u nichž existuje příslušný zájem o spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti a prosazování práva, přezkoumá Komise možnost zvláštních závěrů ohledně odpovídající ochrany podle policejní směrnice, viz oddíl 4.

³⁶ To může být obzvláště důležité pro rozvojové země a země v procesu transformace, jelikož ochrana osobních údajů je zásadním prvkem právního státu i důležitým faktorem hospodářské konkurenceschopnosti.

³⁷ Japonsko a Korea nedávno přijaly či modernizovaly právní předpisy s cílem zavést komplexní režimy ochrany údajů.

(samostatný právní předpis, více právních předpisů nebo odvětvové právní předpisy atd.), ústavní struktura třetí země nebo to, zda jsou určitá hospodářská odvětví obzvláště vystavena tokům údajů z EU.

Přijetí rozhodnutí o odpovídající ochraně zahrnuje zavedení zvláštního dialogu a úzkých forem spolupráce s dotčenou třetí zemí. Rozhodnutí o odpovídající ochraně jsou „živé“ dokumenty, které musí Komise podrobně sledovat a přizpůsobit je v případě vývoje, jenž ovlivňuje úroveň ochrany, kterou dotyčná třetí země zajišťuje³⁸. Za tímto účelem se budou provádět pravidelné přezkumy, a to nejméně každé čtyři roky, s cílem zabývat se novými záležitostmi a vyměňovat si mezi blízkými partnery osvědčené postupy³⁹. Tento dynamický přístup se vztahuje i na již existující rozhodnutí o odpovídající ochraně, která byla přijata podle směrnice z roku 1995 a která bude nutné revidovat, pokud již neodpovídají platným normám⁴⁰. Dotčené třetí země se proto vyzývají, aby Komisi informovaly o případných změnách právních předpisů a postupů, k nimž došlo od přijetí rozhodnutí o odpovídající ochraně, které se jich týká. To je nezbytné, aby byla zajištěna kontinuita těchto rozhodnutí podle nových pravidel reformy⁴¹.

Pravidla EU pro ochranu údajů nemohou být předmětem jednání v rámci dohody o volném obchodu⁴². Ačkoliv dialogy o ochraně údajů a obchodní jednání se třetími zeměmi musí být vedena samostatně, rozhodnutí o odpovídající ochraně, včetně částečného nebo odvětvového rozhodnutí, je nejlepším způsobem budování vzájemné důvěry, zaručení neomezeného toku osobních údajů, a tudíž usnadnění obchodních výměn zahrnujících předávání osobních údajů do dotyčné třetí země. Tato rozhodnutí mohou proto usnadnit obchodní jednání nebo mohou doplňovat stávající obchodní dohody, umožňují tudíž rozšířit jejich přínosy. Podporou sblížení úrovně ochrany v EU a ve třetí zemi závěr ohledně odpovídající ochrany současně snižuje riziko uplatňování důvodů ochrany osobních údajů ze strany dotyčné země k uložení neopodstatněných požadavků na lokalizaci nebo ukládání údajů. Jak je uvedeno ve sdělení o obchodu pro všechny, Komise bude mimoto usilovat o využití obchodních dohod EU ke stanovení pravidel elektronického obchodu a přeshraničních toků údajů a k řešení nových

³⁸ Ustanovení čl. 45 odst. 4 a 5 obecného nařízení o ochraně osobních údajů vyžadují, aby Komise průběžně sledovala vývoj ve třetích zemích, a zmocňují ji k tomu, aby zrušila, změnila nebo pozastavila použitelnost rozhodnutí o odpovídající ochraně, pokud zjistí, že příslušná země již nezajišťuje odpovídající úroveň ochrany.

³⁹ Čl. 45 odst. 3 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

⁴⁰ Ustanovení čl. 97 odst. 2 písm. a) obecného nařízení o ochraně osobních údajů rovněž vyžaduje, aby Komise do roku 2020 předložila Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávu.

⁴¹ K vyvození důsledků z rozsudku ve věci Schrems, v němž se konstatovalo, že Komise překročila své pravomoci s ohledem na omezení pravomocí úřadů pro ochranu údajů pozastavit nebo zakázat toky údajů v rozhodnutí o „bezpečném přístavu“, přijala Komise dne 16. prosince 2016 „souhrnné“ pozměňující rozhodnutí, které zrušuje obdobná ustanovení ve stávajících rozhodnutích o odpovídající ochraně a nahrazuje je ustanoveními, jež pouze stanoví požadavky na informace poskytované mezi členskými státy a Komisi v případě, že úřad pro ochranu údajů pozastaví nebo zakáže předávání údajů do určité třetí země. Souhrnné rozhodnutí zavádí rovněž požadavek, aby Komise sledovala příslušný vývoj ve třetí zemi. Viz Úř. věst. L 355, 17.12.2016, s. 83.

⁴² Závěr ohledně odpovídající ochrany představuje jednostranné prováděcí rozhodnutí Komise v souladu s právními předpisy EU v oblasti ochrany údajů, a to na základě kritérií stanovených v těchto předpisech.

forem digitálního protekcionismu, přičemž budou plně dodržována pravidla EU pro ochranu údajů⁴³.

Komise:

- Upřednostní diskuse o možných rozhodnutích o odpovídající ochraně s klíčovými obchodními partnery ve východní a jihovýchodní Asii, počínaje Japonskem a Koreou v roce 2017, zvaží však rovněž diskuse s dalšími strategickými partnery, jako je Indie a země v Latinské Americe, zejména Mercosur, a zeměmi evropského sousedství.
- Bude podrobně sledovat fungování stávajících rozhodnutí o odpovídající ochraně. To zahrnuje zejména uplatňování rámce pro štít EU–USA na ochranu soukromí, především prostřednictvím mechanismu každoročních společných přezkumů.
- Bude spolupracovat se zeměmi, které projeví zájem o přijetí robustních právních předpisů v oblasti ochrany údajů, napomáhají jim a

3.2 Alternativní mechanismy předávání údajů

Pravidla EU pro ochranu údajů vždy uznávala, že ohledně mezinárodního předávání údajů neexistuje jeden univerzální přístup. V případě pravidel vyplývajících z reformy to platí o to více. Ačkoli závěry ohledně odpovídající úrovně ochrany budou dostupné pouze pro třetí země, které splňují příslušná kritéria, obecné nařízení o ochraně osobních údajů stanoví rozmanitý soubor mechanismů, jež jsou dostatečně pružné, aby se přizpůsobily celé škále různých situací při předávání údajů. Lze vyvíjet nástroje k zohlednění zvláštních potřeb či podmínek konkrétních průmyslových odvětví, obchodních modelů a/nebo hospodářských subjektů. To může mít například podobu standardních smluvních ustanovení zaměřujících se na požadavky určitého odvětví, například zvláštní záruky při zpracovávání citlivých údajů ve zdravotnictví, nebo zvláštní druh činností zpracování hojně se vyskytující v určitých třetích zemích, například externí zajištění služeb, jež jsou prováděny pro evropské společnosti. To se může uskutečnit přijetím nových souborů standardních doložek, nebo doplněním stávajících doložek o dodatečné záruky, jež mohou sahát od technických řešení po organizační řešení či řešení související s obchodním modelem⁴⁴. Některé zvláštní odvětvové potřeby lze uspokojit rovněž prostřednictvím závazných podnikových pravidel vztahujících se na skupiny společností vykonávajících společnou hospodářskou činnost, například v odvětví cestovního ruchu. Mezinárodní předávání údajů mezi zpracovateli může mít prospěch z rozvoje standardních smluvních ustanovení mezi zpracovateli a/nebo závazných podnikových pravidel pro zpracovatele. Nové mechanismy pro předávání údajů, například schválené kodexy chování a osvědčení akreditované třetí strany, průmyslovému odvětví umožňují zavést řešení přizpůsobená mezinárodnímu předávání údajů a současně využít konkurenčních výhod spojených například s pečeti a známkami dokládajícími ochranu údajů. Některé tyto

⁴³ Viz sdělení s názvem „Obchod pro všechny“, s. 12 (pozn. pod čarou č. 24).

⁴⁴ Viz čl. 46 odst. 2 písm. c) a d) a 109. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů, v nichž je objasněno, že schválené vzorové doložky jsou možné, pokud nejsou v přímém či nepřímém rozporu se vzorovými doložkami nebo pokud se nedotýkají základních práv či svobod jednotlivců.

nástroje lze vyvinout jako mechanismy pro konkrétní předávání údajů, nebo v rámci obecnějších nástrojů k prokázání souladu se všemi ustanoveními obecného nařízení o ochraně osobních údajů, například v případě schváleného kodexu chování.

Komise bude spolupracovat s průmyslovým odvětvím, občanskou společností a úřady pro ochranu údajů s cílem využít plně potenciál nástrojů pro mezinárodní předávání údajů podle obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Probíhající dialog se zúčastněnými stranami v rámci provádění reformy pomůže určit prioritní oblasti činnosti v tomto ohledu. To může zahrnovat dokončení práce, která již byla zahájena, například na vypracování standardních smluvních ustanovení mezi zpracovateli ve spolupráci s pracovní skupinou podle článku 29 (která bude v roce 2018 nahrazena Evropským sborem pro ochranu osobních údajů)⁴⁵. Může to zahrnovat i vypracování nových prvků infrastruktury EU pro zajištění dodržování předpisů, například prostřednictvím požadavků a technických norem stanovených Komisí s ohledem na zřízení a fungování mechanismů pro vydávání osvědčení, včetně aspektů souvisejících s mezinárodním předáváním údajů⁴⁶. Některá tato opatření mohou být doplněna činností na mezinárodní úrovni, zejména s organizacemi, které vyvinuly podobné mechanismy pro předávání údajů. Lze například přezkoumat možnosti prosazování konvergence mezi závaznými podnikovými pravidly podle práva EU a přeshraničními pravidly ochrany soukromí, která byla vyvinuta Asijsko-tichomořskou hospodářskou spoluprací (APEC)⁴⁷, co se týká platných norem i postupu uplatňování v rámci každého systému. To by mělo přispět k prosazování vysokých standardů ochrany údajů v celosvětovém měřítku a současně odstranit rozdíly v přístupech k ochraně soukromí a údajů a pomoci komerčním provozovatelům pohybovat se mezi různými systémy a navrhnout zásady, které jsou s nimi v souladu.

Komise:

- Bude spolupracovat se zúčastněnými stranami na rozvoji alternativních mechanismů pro předávání osobních údajů, které jsou přizpůsobeny zvláštním potřebám nebo podmínkám konkrétních průmyslových odvětví, obchodních modelů a/nebo hospodářských subjektů.

3.3 Mezinárodní spolupráce v zájmu ochrany osobních údajů

3.3.1 Prosazování norem ochrany údajů prostřednictvím mnohostranných nástrojů a fór

Právní rámec EU pro ochranu údajů často slouží jako vodítko při vypracovávání právních předpisů třetích zemí v této oblasti. EU se bude nadále aktivně zapojovat do dialogu se svými mezinárodními partnery, a to na dvoustranné i mnohostranné úrovni, s cílem podpořit konvergenci vypracováním vysokých a interoperabilních standardů ochrany údajů na globální

⁴⁵ V současnosti nejsou zavedena žádná standardní smluvní ustanovení mezi zpracovatelem v EU a zpracovatelem ve třetí zemi.

⁴⁶ Čl. 43 odst. 8 a 9 obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

⁴⁷ Viz dokument APEC/EU z roku 2014 s názvem *Common Referential for the Structure of the EU Binding Corporate Rules and the APEC Cross Border Privacy Rules System (CBPR)*, který porovnává požadavky obou systémů na soulad a osvědčení: http://www.apec.org/~media/Files/Groups/ECSG/20140307_Referential-BCR-CBPR-reqs.pdf

úrovni. To přispěje k účinnější ochraně práv jednotlivců a současně to sníží překážky přeshraničního toku údajů jako důležitého prvku volného obchodu.

Komise zejména třetí země vybízí, aby přistoupily k Úmluvě Rady Evropy č. 108 a jejímu dodatkovému protokolu⁴⁸. Úmluva, která je otevřená i nečlenům Rady Evropy a kterou již ratifikovalo 50 zemí, včetně afrických a jihoamerických států⁴⁹, je jediným závazným mnohostranným nástrojem v oblasti ochrany údajů. V současnosti je tato úmluva revidována a Komise bude aktivně podporovat rychlé přijetí aktualizovaného znění, aby se EU mohla stát její stranou. Revidované znění bude zohledňovat stejné zásady, jaké jsou zakotveny v nových pravidlech EU pro ochranu údajů, a přispěje tudíž ke konvergenci směrem k souboru vysokých standardů ochrany údajů.

Schůzka G20 v roce 2017 poskytne EU další příležitost usilovat o konvergenci na základě zásady, že vysoké standardy ochrany údajů jsou nezbytným prvkem dalšího rozvoje globální informační společnosti, která je schopna podporovat inovace, růst a společenskou prosperitu⁵⁰.

Komise usiluje rovněž o spolupráci s důležitými novými subjekty, jako je zvláštní zpravodaj OSN pro právo na soukromí⁵¹, a o další rozvoj svých pracovních vztahů s regionálními organizacemi, například APEC, na podporu kultury dodržování práva na soukromí a ochranu osobních údajů na celosvětové úrovni.

Při svém širším úsilí o zlepšení informovanosti o ochraně soukromí a posílení záruk ochrany údajů v mezinárodním měřítku schválila Evropská komise dne 15. listopadu 2016 projekt v rámci nástroje partnerství k posílení spolupráce s partnerskými zeměmi v této oblasti⁵². To bude zahrnovat financování činností, jako je odborná příprava a osvěta. V rámci provádění reformy může mít EU prospěch z výměny osvědčených postupů a zkušeností ostatních systémů, pokud jde o nové problémy v oblasti ochrany soukromí a nově vznikající právní nebo technická řešení, včetně (v oblasti prosazování) nástrojů pro dodržování předpisů (např. mechanismy pro vydávání osvědčení, posouzení dopadů na soukromí) nebo ochrany určitých konkrétních souborů údajů (např. údajů dětí).

3.3.2 Spolupráce v oblasti prosazování práva

Posilování spolupráce s příslušnými orgány pro prosazování ochrany soukromí a dozorovými úřady ve třetích zemích je stále nezbytnější vzhledem ke globálnímu dosahu nadnárodních společností, které zpracovávají obrovské objemy soukromých údajů ve vysokém počtu zemí. Problémy spojené s nedodržováním pravidel pro ochranu údajů nebo porušením zabezpečení

⁴⁸ Úmluva Rady Evropy ze dne 28. ledna 1981 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních údajů (ETS č. 180) a dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních údajů, o orgánech dozoru a toku údajů přes hranice (ETS č. 181).

⁴⁹ Úmluvu ratifikovaly Mauricius, Senegal a Uruguay. K přistoupení byly mimoto vyzvány Kapverdy, Maroko a Tunisko.

⁵⁰ Viz rovněž prohlášení ministrů OECD k digitální ekonomice: Inovace, růst a společenská prosperita („prohlášení z Cancúnu“), 23. června 2016.

⁵¹ Viz: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Privacy/SR/Pages/SRPrivacyIndex.aspx>

⁵² Prováděcí rozhodnutí Komise C(2016) 7198, kterým se schvaluje druhá fáze ročního akčního programu na rok 2016 v rámci nástroje partnerství.

údajů se často dotýkají osob ve více než jedné jurisdikci. V těchto případech může být ochrana fyzických osob v důsledku společných opatření účinnější. Hospodářské subjekty budou mít současně prospěch z jasnějšího právního prostředí, v němž jsou společné nástroje pro výklad a postupy prosazování předpisů vyvíjeny na globální úrovni.

V propojeném světě toků údajů bez hranic nastal proto čas pro zvýšení spolupráce mezi donucovacími orgány⁵³. EU je připravena hrát svou úlohu. Jak bylo připomenuto výše, obecné nařízení o ochraně osobních údajů Komisi umožňuje rozvíjet mechanismy pro mezinárodní spolupráci s cílem usnadnit prosazování právních předpisů v oblasti ochrany údajů, včetně prostřednictvím ujednání o vzájemné pomoci. V této souvislosti je nutno přezkoumat možnost vypracování rámcové dohody o spolupráci mezi úřady pro ochranu údajů v EU a donucovacími orgány v určitých třetích zemích, která vychází také ze zkušeností, jež Komise získala při prosazování právních předpisů v jiných oblastech, jako je hospodářská soutěž a ochrana spotřebitele.

Komise:

- Bude prosazovat rychlé přijetí aktualizovaného znění Úmluvy Rady Evropy č. 108, aby se EU mohla stát stranou této úmluvy a vybízet k přistoupení třetí země.
- Bude využívat mnohostranná fóra, jako je OSN, G20 a APEC, k podpoře globální kultury dodržování práva na ochranu údajů.
- Vyvine mechanismy pro mezinárodní spolupráci s klíčovými mezinárodními partnery, aby se usnadnilo účinné prosazování právních předpisů.

4. ÚČINNĚJŠÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI PROSAZOVÁNÍ PRÁVA SE SILNÝMI ZÁRUKAMI OCHRANY ÚDAJŮ

Výměny osobních údajů jsou nedílnou součástí prevence, vyšetřování a stíhání trestných činů. V propojeném světě, v němž se trestná činnost jen málokdy zastaví na státních hranicích, je rychlá výměna osobních údajů nezbytná pro úspěšnou spolupráci v oblasti prosazování práva a účinnou reakci na trestnou činnost. Tyto výměny se musí opírat o silné záruky ochrany údajů. To přispívá rovněž k budování důvěry mezi donucovacími orgány a k posílení právní jistoty při shromažďování a/nebo výměně informací.

⁵³ Stávající síť zahrnují Globální síť pro prosazování práva na ochranu soukromí, která zahájila činnost v roce 2010 pod záštitou OECD. Jedná se o neformální síť orgánů pro prosazování ochrany soukromí, jejímiž členy jsou úřady pro ochranu údajů v EU a která je pověřena mimo jiné spoluprací v oblasti prosazování práva, sdílením osvědčených postupů při řešení přeshraničních problémů a podporou společných iniciativ v oblasti prosazování práva a informačních kampaní. Síť neukládá svým členům nové právně závazné povinnosti a zaměřuje se především na usnadnění spolupráce při prosazování právních předpisů v oblasti ochrany soukromí, jimiž se řídí soukromý sektor. Viz <https://privacyenforcement.net/>

Pravidla pro mezinárodní předávání údajů obsažená v policejní směrnici upravují výměny údajů mezi donucovacími orgány v EU a ve třetích zemích a ve zvláštních případech i předávání údajů donucovacími orgány jiným subjektům. Směrnice zavádí možnost přijetí závěrů ohledně odpovídající ochrany v oblasti prosazování trestního práva. Komise bude prosazovat možnost takovýchto závěrů ohledně odpovídající ochrany v případě způsobilých třetích zemí, zejména zemí, s nimiž je v boji proti trestné činnosti a terorismu nezbytná úzká a rychlá spolupráce a v nichž již dochází k významným výměnám osobních údajů. Komise na tomto základě upřednostní diskuse o rozhodnutích o odpovídající ochraně se třetími zeměmi, které jsou v tomto úsilí klíčovými partnery.

Jiným úspěšným příkladem posílení spolupráce s důležitým mezinárodním partnerem v oblasti prosazování práva sjednáním silného souboru záruk ochrany údajů je „zastřešující“ dohoda o ochraně údajů, která byla v prosinci 2016 uzavřena mezi EU a USA⁵⁴. „Zastřešující“ dohoda tím, že automaticky doplňuje stávající právní nástroje, na nichž je výměna údajů založena (zejména dvoustranné dohody na úrovni EU i jednotlivých členských států), přináší jednotlivcům okamžité a přímé výhody, a usnadněním výměny informací posiluje spolupráci v oblasti prosazování práva. Stanovením základu pro budoucí ujednání s USA ohledně předávání údajů se „zastřešující“ dohoda vypořádává rovněž s potřebou opakovaného sjednávání těchto záruk. „Zastřešující“ dohoda představuje první dvoustrannou mezinárodní dohodu s komplexním souborem práv a povinností v oblasti ochrany údajů v souladu s *acquis* EU. Může proto sloužit jako základ pro sjednávání podobných dohod se třetími zeměmi nejen v oblasti justiční a policejní spolupráce, nýbrž také v jiných oblastech veřejnoprávního prosazování (např. politika hospodářské soutěže, ochrana spotřebitele). To bude zahrnovat výměny údajů mezi vládami i předávání údajů mezi soukromými společnostmi a donucovacími orgány. Může to usnadnit rovněž uzavírání dohod týkajících se výměny údajů mezi příslušnými agenturami EU (zejména Europolem a Eurojustem) a třetími zeměmi ze strany Unie⁵⁵. Komise tudíž prozkoumá možnost uzavření podobných rámcových dohod s důležitými partnery v oblasti prosazování práva.

Policejní směrnice mimoto předpokládá, že na základě přísných záruk a ve zvláštních případech si donucovací orgány v EU mohou vyžádat informace přímo od soukromé společnosti ve třetí zemi a uvést v této žádosti osobní údaje (obvykle jméno nebo IP adresu)⁵⁶. Obecné nařízení o ochraně osobních údajů se naopak výslovně zabývá případy, kdy soukromé subjekty v EU předávají na základě žádosti osobní údaje donucovacím orgánům třetí země: toto předání údajů mimo EU je přípustné pouze za určitých podmínek, například na základě mezinárodní dohody nebo v případě, je-li jejich zpřístupnění nezbytné z důležitého důvodu veřejného zájmu, jenž je uznán v právu Unie nebo členského státu⁵⁷.

⁵⁴ Dohoda mezi EU a USA o ochraně osobních údajů při jejich předávání a zpracovávání pro účely prevence, vyšetřování, odhalování nebo stíhání trestných činů, včetně terorismu, v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/dp-umbrella-agreement_en.pdf („zastřešující dohoda“).

⁵⁵ Uzavření operačních dohod s Europolem a Eurojustem bylo kritériem i v dialogu o uvolnění vízového režimu vedeném s některými třetími zeměmi, včetně například v rámci probíhajícího dialogu s Tureckem.

⁵⁶ Viz článek 39 a 73. bod odůvodnění policejní směrnice.

⁵⁷ Viz článek 48 a 115. bod odůvodnění obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

Tato spolupráce, která má zásadní význam pro úspěšné vyšetřování a stíhání trestné činnosti a terorismu, je vyzdvížena v závěrech Rady o zlepšení v oblasti trestního soudnictví v kyberprostoru. Rada Komise vyzvala, aby na základě společného přístupu EU přijala konkrétní opatření k zlepšení spolupráce s poskytovateli služeb, zefektivnění postupů vzájemné právní pomoci a navržení řešení problémů souvisejících s určením a prosazováním pravomoci v kyberprostoru⁵⁸. Tato opatření se vztahují na výměny mezi donucovacími orgány a poskytovateli služeb usazenými v EU i na výměny s orgány a společnostmi ze třetích zemí. Komise v červnu 2017 nastíní možnosti přístupu k elektronické evidenci s přihlédnutím k potřebě rychlé a spolehlivé spolupráce, která se při předávání údajů v rámci EU i při mezinárodním předávání údajů opírá o silné záruky ochrany údajů podle policejní směrnice a obecného nařízení o ochraně osobních údajů.

V souladu s novým právním základem Europolu Komise posoudí rovněž ustanovení obsažená v operačních dohodách o spolupráci mezi Europolem a třetími stranami, které byly uzavřeny podle rozhodnutí Rady 2009/371/SVV, včetně ustanovení o ochraně údajů⁵⁹. Jak je stanoveno v Evropském programu pro bezpečnost z roku 2015, budoucí přístup Unie k výměně údajů jmenné evidence cestujících zohlední potřebu uplatňování jednotných norem a zvláštní ochrany základních práv. Komise bude pracovat na právně podložených a udržitelných řešeních pro výměnu údajů jmenné evidence cestujících se třetími zeměmi, včetně uvážení vzorové dohody o jmenné evidenci cestujících, která stanoví požadavky, jež musí třetí země splňovat, aby mohly od EU obdržet údaje jmenné evidence cestujících. Budoucí politika v této oblasti však bude záviset zejména na připravovaném stanovisku Soudního dvora Evropské unie k plánované dohodě EU a Kanady o sdílení osobních údajů o cestujících (PNR)⁶⁰.

⁵⁸ Závěry Rady Evropské unie o zlepšení v oblasti trestního soudnictví v kyberprostoru ze dne 9. června 2016: www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2016/06/cyberspace--en_pdf/ Komisi bylo uloženo předložit Radě výstupy s ohledem na tyto záležitosti do června 2017, a to na základě zprávy o pokroku, která byla Radě podána v prosinci 2016.

⁵⁹ Viz čl. 25 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV, Úř. věst. L 135, 24.5.2016 (s. 53–114). Komise musí do dne 14. června 2021 předložit hodnotící zprávu o dohodách Europolu o spolupráci, které byly uzavřeny přede dnem 1. května 2017.

⁶⁰ Stanovisko Soudního dvora k návrhu dohody mezi EU a Kanadou o sdílení osobních údajů o cestujících (PNR) z roku 2014, tuto záležitost Soudnímu dvoru postoupil Evropský parlament (stanovisko č. 1/15). Soudní dvůr byl požádán, aby posoudil slučitelnost návrhu dohody s Listinou základních práv EU.

ÚČINNĚJŠÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI PROSAZOVÁNÍ PRÁVA SE SILNÝMI ZÁRUKAMI OCHRANY ÚDAJŮ

Komise:

- Bude v případě způsobilých třetích zemí prosazovat možnost rozhodnutí o odpovídající ochraně podle policejní směrnice.
- Bude prosazovat sjednání dohod v oblasti prosazování práva s důležitými mezinárodními partnery podle vzoru, který poskytla „zastřešující“ dohoda s USA.
- Přijme opatření v návaznosti na závěry Rady o zlepšení v oblasti trestního soudnictví v kyberprostoru s cílem usnadnit přeshraniční výměnu elektronických důkazů v souladu s pravidly pro ochranu údajů.

5. ZÁVĚR

Ochrana a výměna osobních údajů se vzájemně nevyklučují. Silný systém ochrany údajů usnadňuje toky údajů budováním důvěry ve společnosti, které dbají na způsob, jakým zacházejí s osobními údaji svých zákazníků. Vysoké standardy ochrany údajů se tudíž v celosvětové digitální ekonomice stávají výhodou. Totéž platí pro spolupráci v oblasti prosazování práva: záruky ochrany soukromí jsou nedílnou součástí účinné a rychlé výměny informací v boji proti trestné činnosti, a to na základě vzájemné důvěry a právní jistoty.

Po dokončení reformy pravidel pro ochranu údajů by EU měla v tomto ohledu aktivně spolupracovat se třetími zeměmi. Měla by usilovat o větší konvergenci směrem k vyšší úrovni v zájmu dodržování zásad ochrany údajů v mezinárodním měřítku, a to na dvoustranné i mnohostranné úrovni. To je v zájmu a ve prospěch občanů i podniků. Nový legislativní rámec v oblasti ochrany údajů poskytuje EU potřebné a vhodné nástroje k dosažení těchto cílů. Na základě strategického přístupu předloženého v tomto sdělení bude Komise aktivně spolupracovat s klíčovými třetími zeměmi s cílem prozkoumat možnost přijetí závěrů ohledně odpovídající ochrany, a to počínaje Japonskem a Koreou v roce 2017, na podporu sblížení právních předpisů s normami EU a v zájmu usnadnění obchodních vztahů. EU bude současně plně využívat celou škálu alternativních nástrojů pro předávání údajů s cílem chránit právo na ochranu údajů a podporovat hospodářské subjekty při předávání údajů do zemí, jejichž vnitrostátní právní předpisy nezajišťují odpovídající úroveň ochrany údajů. Tyto nástroje by se měly využívat rovněž k dalšímu usnadnění spolupráce mezi dozorovými úřady a

donucovacími orgány v EU a jejich mezinárodními partnery. Komise zajistí soudržnost vnitřního a vnějšího rozměru politiky EU v oblasti ochrany údajů a bude prosazovat silnou ochranu údajů na mezinárodní úrovni s cílem zlepšit spolupráci v oblasti prosazování práva, přispět k volnému obchodu a vypracovat vysoké normy ochrany osobních údajů na globální úrovni.